



Reykjavík, 3. október 2023

## Efni: Athugasemdir við breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga 2024

### Samantekt:

Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi (SFS) leggja gegn boðuðum áformum um hækkun auðlindagjalds á fiskeldi í sjó. Áformin eru bæði ótímabær og úr hc.fi. Hækkun gjaldsins er ekki í samræmi við niðurstöður í skýrslu Boston Consulting Group, sem unnin var fyrir matvælaráðuneytið, og skýrslu Ríkisendurskoðanda, ásamt því að samræmast ekki markmiðum ríkissjórnarinnar sem fram koma í sjórnarsáttmála. Treysta þarf samkeppnishæfni fiskeldis á Íslandi og búa svo um hnúta að atvinnugreinin geti til lengri tíma lagt mikilvæg lóð á vogarskálar hagsældar og íframhaldandi góðra lífskjara hér á landi. Tækifæri til verðmætasköpunar eru enda mikil í fiskeldi. Þess þarf því sérstaklega að gæta að rekstrarskilyrði hér á landi séu samkeppnishæf og atvinnugreinin hc.fi svigrúm til fjárfestinga og uppbyggingar í hinum dreifðari byggðum landsins. Slík skilyrði leggja grunn að arðsemi í atvinnugreininni og tekjum til samfélagsins.

\* \* \*

Vísað er til fyrirliggjandi frumvarps til laga um breytingu á lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2024, sem er til umfjöllunar hjá efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis. Umsögn þessi er nátengd annarri umsögn SFS um frumvarp til fjárlaga 2024, sem er til umfjöllunar hjá fjárlaganefnd. Með umsögn þessari vilja samtökin koma á framfæri nokkrum athugasemdum og ábendingum við frumvarpið er varðar breytingu á lögum nr. 89/2019 um töku gjalds vegna fiskeldis í sjó og fiskeldissjóð.

### Gjaldtaka í fiskeldi:

Fram kemur í frumvarpi um breytingar á ýmsum lögum vegna fjárlaga 2024, að breyting verði gerð á lögum nr. 89/2019 um töku gjalds vegna fiskeldis í sjó og fiskeldissjóð. Lögð er til hækkun á gjaldhlutfalli úr 3,5% í 5%. Miðað verði áfram við að 1/3 af gjaldinu fari sem framlag til fiskeldissjóðs sem er í samræmi við það sem fram kemur í greinargerð með gildandi lögum. Um er að ræða samskonar hugmynd að gjaldtöku í fiskeldi og hefur áður komið fram, annars vegar í fjárlögum 2023 og hins vegar í tillögu til þingsályktunar um fjármálaáætlun fyrir árin 2024-2028. Hugmyndinni hefur því áður verið slegið á frest.

SFS mótmæla boðaðri hækkun gjaldtöku í sjókvíaelði. Þegar litið er til niðurstöðu Boston Consulting Group (BCG), sem matvælaráðherra fól að vinna skýrslu um stöðu og framtíð lagareldis á Íslandi, þá var þar hvergi að finna umfjöllun þess efnis að svigrúm væri til hækkunar á gjaldtöku af fiskeldi hér á landi. Þvert á móti. Niðurstaða BCG var skýr um það að þegar núverandi fiskeldisgjald hefur verið að fullu innleitt árið 2026, í samræmi við gílandi lög, verði „heildarskattar og gjöld laxeldis fyrirtækja hæst á Íslandi”.<sup>1</sup> Þá er ljóst að munurinn mun aukast enn frekar í samanburði þjóða, Íslandi í óhag, þegar tekjuskattur lögaðila hækkar í 21% á komandi ári.

<sup>1</sup> 3.4.4.5 Samanburður á sköttum og gjöldum á mörkuðum, bls. 110.

Í skýrslu BCG var einnig lögð rík áhersla á mikilvægi þess að huga að alþjóðlegri samkeppnisstöðu íslenskra fiskeldisfyrirtækja hvað varðar skatta og gjöld. Með hliðsjón af þeim reglum sem gilda í öðrum löndum og mikilvægi þess að hér sé vel samsett, sanngjarnt og gagnsætt gjalda- og skattaumhverfi þá lagði BCG fram átta tillögur á sviði skatta- og gjaldaumhverfis greinarinnar, sem íslenskum stjórnvöldum var ráðlagt að skoða í fyrirhugaðri stefnumótun um fiskeldi.<sup>2</sup> Skemmst er frá því að segja að engin þeirra fól í sér að hækka bæri gjaldhlutfall fiskeldisgjaldsins. Þvert á móti lagði BCG til að stjórnvöld legðu sjálfstætt mat á hvort rétt væri að draga úr gjaldheimtu í sjókvíaeldi þannig að eldisfiski, sem væri fargað samkvæmt ákvörðun yfirvalda, væri undanþeginn gjaldtöku fiskeldisgjalds. Jafnframt var lagt til að skoðað yrði hvort minnka ætti aðgangshindranir fyrir nýja framleiðendur með tímabundnum gjalda- eða skattaafslætti eða lægri leyfiskostnaði. Nýir aðilar gætu þá fjárfest í rekstri og haft svigrúm til að ná upp arðsemi áður en gjöld og skattar féllu á af fullum þunga. Enn fremur var lagt til í skýrslunni að hvatt yrði til fjárfestinga í umhverfisvænni tækni með því að bjóða tímabundinn gjalda- eða skattaafslátt eða sérstakar ívilnanir í útboðum til fyrirtækja sem nýttu sér enn umhverfisvænni eldisaðferðir.<sup>3</sup>

Sömu sögu er að segja af úttekt Ríkisendurskoðunar um stjórnsýslu sjókvíaeldis, sem kom út fyrr á þessu ári. Þar sagði að endurskoða þyrfti lög nr. 89/2019 um töku gjalds vegna fiskeldis í sjó og fiskeldissjóð, en þó ekki fjárhæð gjaldsins.<sup>4</sup> Þvert á móti var lagt til að taka þyrfti til athugunar árangur fiskeldissjóðs, ákvörðun og álagningu verðmætagjalds og hvort tilefni væri til að binda í lög slægingarstuðul svo nýta mætti þau gögn sem framleiðendur skila Matvælastofnun við álagninguna. Ríkisendurskoðun taldi að leggja þyrfti mat á hvort álagning og innheimta ætti áfram að vera á hendi Fiskistofu eða hvort fela ætti Matvælastofnun það verkefni. Hvergi var lagt til af hálfu Ríkisendurskoðunar að hækka bæri gjaldhlutfall fiskeldisgjaldsins.

Tekið skal fram að SFS leggjast almennt ekki gegn hvers konar endurskoðun fiskeldisgjalds, en benda á að við slíka endurskoðun verði að huga sérstaklega að áhrifum gjaldtöku á alþjóðlega samkeppnishæfni íslensks fiskeldis. Ljóst er að sú hækkun sem boðuð er í fjárlögum 2024 mun skaða samkeppnishæfni þeirra. Enn fremur má benda á að engri sértækri gjaldheimtu á fiskeldi er fyrir að fara í öðrum samkeppnislöndum, ef frá eru talin Noregur og Færeyjar.<sup>5</sup>

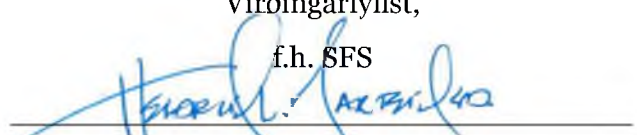
Þá telja SFS að auknar álögur á fiskeldi séu í andstöðu við það markmið ríkisstjórnarinnar að búa íslensku fiskeldi samkeppnishæft umhverfi til að gera atvinnugreininni kleift að standa undir því fjölþætta hlutverki sem hún gegnir í íslensku samfélagi, meðal annars við að skapa atvinnu og tryggja byggðafestu.<sup>6</sup>

\* \* \*

SFS áskilja sér rétt til að koma á framfæri frekari athugasemdum á síðari stigum.

Virðingarfyllst,

f.h. SFS

  
Heiðrún Lind Marteinsdóttir, framkvæmdastjóri

<sup>2</sup> 4.4.7 Næstu skref að íhuga á grundvelli fyrirkomulags á öðrum mörkuðum, bls. 118-119.

<sup>3</sup> Fyrstu þrjár tillögunar lúta að úthlutunarfyrirkomulagi og hlutfalli skatta og gjalda sem renna til sveitarfélaga.

<sup>4</sup> Ábending nr. 12

<sup>5</sup> KPMG, Taxation of Aquaculture 2022: A country overview

<sup>6</sup> Sáttmáli um ríkisstjórnarsamstarf Framsóknarflokks, Sjálfstæðisflokks og Vinstrihreyfingarinnar - græns framboðs, bls. 13